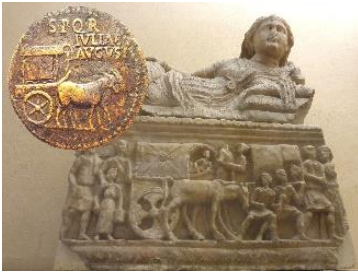

VROUWENBEELDEN OP ROMEINSE MUNTEN

1. Op de voorgrond de sestertius met de huifkar (Latijn: *carpentum*), getrokken door twee

muilezels, waarmee keizerin Livia door de straten van Rome mocht rijden. Verder mochten er overdag geen voertuigen door de stad rijden. Zie verder bij 5 en 6. Op de achtergrond een askist uit het Nationaal Archeologisch Museum te Tarquinia (ten noorden van Rome) met een huifkar. De as was afkomstig van de afgebeelde vrouw en zij moet dus een vooraanstaande dame zijn geweest dat ze met zo'n voertuig

door Tarquinia mocht rijden.

a. godinnen

2. Zilveren denarius met een afbeelding van de stadsgodin Roma, ca. 185 v. Chr., met links een uitvergroting. Op de eerste Romeinse munten stonden uitsluitend goden en godinnen afgebeeld. Op de eerste denarius uit 211 v. Chr. Moest dus ook een god of godin komen. Men koos Roma. Dat bleef zo ongeveer een eeuw. Daarna kwamen er ook andere voorstellingen op de denarius voor.

3. Zilveren denarius op naam van Julia Mamaea, moeder van Severus Alexander (keizer 222-235) en nichtje van Julia Domna, zie bij 10, met een afbeelding van de godin Juno, de beschermster, in het Latijn: *IVNO CONSERVATRIX*, geslagen rond 222, met rechts een uitvergroting. Juno was de vrouw van de oppergod Jupiter, de godin van de hemel en beschermster van de Romeinse keizerinnen. Een belangrijk attribuut (= herkenningsteken) was de pauw, die naast haar staat.

b. personificaties

4. Antoninianus van laag zilveragehalte van tegenkeizer Postumus, geslagen te Keulen in de periode 259-268, met een personificatie van *PAX* (= vrede). Een personificatie beeldt abstracte begrippen uit als een persoon. *PAX* wordt hier afgebeeld als een vrouw met in haar rechterhand een olijftak en in haar linkerhand een scepter.

Zilveren denarius met een personificatie van *PIETAS* (= plichtsgevoel, ouder- of kinderliefde, trouw, enz.), geslagen te Rome in 203 voor keizerin Plautilla. *PIETAS* houdt een kind op de linkerarm, dus waarschijnlijk gaat het hier om de kinderliefde van Plautilla. Zij trouwde in 202 met de toen 14-jarige Caracalla (keizer 198-217). In 205 werd haar vader terechtgesteld, zij viel in ongenade, werd verbannen en Caracalla scheidde van haar. Zij werd in 211 alsnog op last van Caracalla gedood. Plautilla bleef kinderloos, dus mogelijk is deze munt een uiting van haar kinderwens.

c. attributen

5. Afbeelding van een sestertius met de beeltenis van een vrouw. Naar alle waarschijnlijkheid gaat het om keizerin Livia (58 v. Chr.-29 n. Chr.), vrouw van Augustus (keizer 27 v. Chr.-14 na Chr.), moeder van Tiberius (keizer 14-37) en grootmoeder van keizer Claudius (keizer 41-54). Augustus had van de Romeinse Senaat de toestemming gekregen om zijn portret op de munten te zetten, maar dat gold niet voor Livia. Daarom vermomde

haar zoon Tiberius haar hier als de personificatie van PIETAS, dus hiermee beleed hij zijn ouderliefde.

6. Messing sestertius uit 22-23 na Chr. met een afbeelding van het huifkarretje van keizerin Livia (58 v. Chr.-29 n. Chr.). Ook dit was een manier om toch de aandacht op Livia te vestigen. Boven het karretjes staat IVLIAE AVGVSTA (= Julia Augusta), de naam van Livia toen ze volgens het testament van haar overleden echtgenoot, keizer Augustus, opgenomen was in zijn familie Julia. Zie ook bij 1.

d. keizerinnen

7. Beeld van keizerin Poppaea, de tweede vrouw van Nero (keizer 54-68), Museum te Olympia, daarnaast haar portret op een tetradrachme, geslagen te Alexandrië in 63-64, een in het oosten van het Romeinse rijk populaire muntsoort, gebaseerd op de oude tetradrachme van Athene.

8. Zilveren denarius met een afbeelding van keizerin Faustina de oudere, vrouw van Antoninus Pius (keizer 138-161) met daarnaast een beeld van haar in het Archeologische Museum te Napels. Op de munt staat: DIVA FAVSTINA = de vergoddelijkte Faustina, want haar man Antoninus Pius gaf haar na haar dood in 141 de goddelijke status. Haar neef Marcus Aurelius (keizer 161-180) werd geadopteerd door haar man en zo volgde Marcus Aurelius in 161 zijn adoptievader op.

9. Links een beeld van de jonge Julia Domna, uit de Glyptothek te München. Zij was de vrouw van Septimius Severus (keizer 193-211) en moeder van keizer Caracalla, met in het midden een zilveren denarius van haar en rechts een beeld met ouder hoofd met een korter kapsel uit het Capitolijns museum te Rome.

10. Links een moderne reconstructie van het kapsel van de jonge Julia Domna en een zilveren antoninianus uit 217 met een afbeelding van Julia Domna, uit de periode 215-217. Ze was toen al ouder, maar draagt op deze munt toch het jeugdige kapsel. Een antoninianus of dubbele denarius is te herkennen aan de maansikkel onder de keizerin en een diadeem in het haar.

11. Beeld van keizerin Salonina uit de Hermitage te Sint-Petersburg. Zij was de vrouw van Gallienus (keizer 253-268). En rechts haar uitvergrootte portret op een antoninianus, geslagen te Keulen in 257-259.

